

„Alexandru Ioan Cuza” UNIVERSITY OF IAȘI
FACULTY OF HISTORY

Life at the court of Carol I. Ceremonies, vizits and social
events

-Abstract -

Coordinator:

Prof.univ.dr. Gheorghe Cliveti

PhD Candidate: Codruța-Mihaela Șoroagă

Iași

2023

Abstract

The monarchy had a leading role in the modernization and Europeanization of the Romanian state in the second half of the 19th century. The analysis of court life is all the more interesting for the reign of the first king of Romania, because we are faced with several stages in terms of the organization of this structure, dealing with numerous transformations and modifications. We consider the years 1866-1878 a period of transition in which the princely court was not completely reorganized, and reminiscences of the old reign can also be observed. The changes in the organization of life at court took place both for personal reasons, such as the marriage of Prince Carol with Princess Elisabeta or the establishment of Prince Ferdinand in Romania, but they must be observed in close connection with the position gained by Romania among European monarchies, with the recognition independence, and later, with the elevation of the state to the rank of a kingdom. After 1878, court life took on a new lease of life, diplomatic agencies were elevated to legation status, visits by foreign princes and monarchs were increasingly numerous, and diplomatic and worldly events multiplied considerably.

If in the first years of his reign, Prince Carol I of Hohenzollern preferred not to reorganize his court, but for a short period of time allowed the old princely court of Alexandru Ioan Cuza to function, later, after gaining independence and the elevation of Romania to the rank of kingdom, the court of Carol I was completely reorganized, and in the service of the Romanian sovereign we will find the most important military. This aspect was also noted by Princess Maria, who, with her establishment in Romania, signaled the fact that during the reign of Carol I, the Royal House was mostly military. Indeed, not only were King Carol' aides-de-camp military, but many of the court marshals were also career soldiers. In this regard, we have in mind George Filipescu, Victor Crețeanu, Mihail Priboianu and Leon Mavrocordat.

The theme of this paper is the life at court during the period of the prince, and then of King Carol I. The impetus that set this historical research in motion was the relatively small number of works from Romanian historiography that present the organization of the court, the changes that they occurred with the gaining of independence, but especially with the elevation of the state to the rank of kingdom, but also the incidents that inevitably took place at court. Even the visits made by foreign princes and monarchs to the Romanian court during the reign of Carol I did not enjoy much interest from historians, they were treated strictly as events, without taking into account the diplomatic implications of these visits. If the historians Claudiu-

Lucian Topor wrote about *Vizita țarului Nicolae al II-lea la Constanța (1914). Ecouri în presa europeană*¹, Daniel Crețu and Radu Racovițan, *Vizita țarului Nicolae al II-lea la Constanța (14 iunie 1914), reflectată în presa Puterilor Centrale*², as well as Eugen-Tudor Sclifos, *Vizita familiei imperiale ruse la Constanța. 1/14 iunie 1914. Reacții și atitudini în presa românească și cea străină*³, the visit of Archduke Karl-Ludwing (September 1888), the visit of the Crown Prince of Italy, Victor Emmanuel, which took place in March 1890, but also the visit of King Alexander I of Serbia (September 1896) were not analyzed at all by historians. It should be noted that the visit of the Serbian sovereign to Bucharest took place only a few days after the visit of Emperor Franz Joseph, by which it was somewhat overshadowed. Moreover, even the visit of Emperor Franz Joseph to Romania did not arouse too much interest among historians. Maria Ioniță wrote about this event, *Secvențe dintr-o vizită oficială la Peleş a împăratului Franz Josef I*⁴, while Antal Lukács, in *Raportul politic al arhiducelui Rudolf de Habsburg asupra călătoriei sale în Orientul european (Imperiul Otoman, Principatul Bulgariei, România și Serbia) din anul 1884*⁵, treated Archduke Rudolf of Habsburg's travels in Romania, Bulgaria, Serbia and the Ottoman Empire. Dorina Tomescu and Alexandru-Nicolae Tomescu also wrote about the visits of foreign princes and monarchs to Romania, *Principi și monarhi străini în vizită la curtea regelui Carol I*⁶.

On the other hand, certain topics addressed in the present work were very well presented by historians, among them are the two balls organized at the court during the reign of Carol I. A notable contribution was made by the historian Alexandru Istrate, who has a very well elaborated study on the etiquette and protocol of the balls organized at the palace during the reign of Carol I⁷. As for life at court, the contribution of Mădălina Nițelea is also important,

---

¹ Claudiu-Lucian Topor, *Vizita țarului Nicolae al II-lea la Constanța (1914). Ecouri în presa europeană*, în „Anuarul Institutului de Istorie A. D. Xenopol”, tomul XLVI, 2009, p. 347-352.

² Daniel Crețu, Radu Racovițan, *Vizita țarului Nicolae al II-lea la Constanța (14 iunie 1914)*, reflectată în presa Puterilor Centrale, în „Transilvania”, nr. 11- 12, 2017, 120-129.

³ Eugen-Tudor Sclifos, *Vizita familiei imperiale ruse la Constanța. 1/14 iunie 1914. Reacții și atitudini în presa românească și cea străină*, în „Revista de Istorie a Moldovei”, nr. 2, 2015, p. 115-122.

⁴ Maria Ioniță, *Secvențe dintr-o vizită oficială la Peleş a împăratului Franz Josef I*, în „Muzeul Național de Istorie a României”, tom XIV, București, 2002, p. 239-245.

⁵ Antal Lukács, *Raportul politic al arhiducelui Rudolf de Habsburg asupra călătoriei sale în Orientul european (Imperiul Otoman, Principatul Bulgariei, România și Serbia) din anul 1884*, în „Caiete diplomatice”, anul I, nr.1, 2013, p. 60-89.

⁶ Dorina Tomescu, Alexandru-Nicolae Tomescu, *Principi și monarhi străini în vizită la curtea regelui Carol I*, în „Acta Moldaviae Meridionalis”, XXII-XXIV, vol. I, 2001-2003, p.302-307.

⁷ Alexandru Istrate, *Etichetă și protocol la balurile Curții regelui Carol I*, în *Diplomați, societate și mondenități. Sfârșit de „Belle Époque” în lumea românească*, Claudiu-Lucian Topor, Alexandru Istrate, Daniel Cain (editori), Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2015, p. 65-79.

who, in the work *Ceremonialul la Curtea lui Carol I de Hohenzollern (1866-1914)*⁸, tries to outline an image of official life at court during the period of the prince and then the king Carol. In the second chapter, the author presents the reception solemnities at the court of Carol I. In the first phase, she considers the reception given to Ferdinand and Maria in Romania, but also the ceremonies that followed the establishment of the young heir couple in Romania. Then, it presents the visit of Emperor Franz Joseph, which took place between 16/28-18/30 September 1896, and of the Crown Prince of Germany, Frederic Wilhelm de Hohenzollern, from April 1909. The approach to these visits, however, stops at the analysis of the worldly framework; the author does not try a political-diplomatic approach. Moreover, the sources on which his work is based would not help him in this sense, they being constituted, in particular, from memoirs and passages from the press of the time, not having consulted the reports of foreign diplomats accredited in the capital of Romania or of Romanian diplomats, but neither other unpublished documents. The author also dedicated an article about the receptions at the court of Carol I of Hohenzollern⁹. Interesting information about the organization of the court during the reign of Carol I comes from the work of Tudor Vișan-Miu, *Mareșalii Palatului. Demnitari ai Curții regilor României 1866-1947*¹⁰. He pencils the portraits of the marshals, who were at the head of the court of Carol I and, at the same time, presents the skills and qualities that the person who was chosen by the Romanian sovereign to occupy this dignity had to possess.

Likewise, references to the activities at the Romanian court, even if lacunar, also come from the biographies of King Carol and Queen Elizabeth. In this sense, we recall the work of George Bengescu, *Din viața Majestății Sale Elisabeta – Regina României*¹¹, of Gabriel Badea-Păun, *Carmen Sylva - uimitoarea regină a României*¹², but also that of Silvia Irina Zimmermann, *Carmen Sylva. Regina Poetă. Literatură în serviciul coroanei*¹³. Information about the atmosphere at the court of the first king of Romania comes from the biography

---

⁸ Mădălina Nițelea, *Ceremonialul la Curtea regelui Carol I de Hohenzollern (1866-1914)*, Muzeul Național Cotroceni, București, 2009, p. 26-45.

⁹ Mădălina Nițelea, *Solemnitățile de primire la Curtea lui Carol I*, în „București. Materiale de istorie și muzeologie”, tom XX, 2006, p. 246-254.

¹⁰ Tudor Vișan-Miu, *Mareșalii palatului. Demnitari ai Curții regilor României 1866-1947*, cuvânt însoțitor de Andrew Popper, prefață de Andrei Florin Sora, Editura Corint, București, 2022.

¹¹ George Bengescu, *Din viața Majestății Sale Elisabeta-Regina României*, Editura Librăriei Socec, București, 1906.

¹² Gabriel-Badea Păun, *Carmen Sylva-uimitoarea regină a României, 1843-1916*, traducere din franceză de Irina-Margareta Nistor, Editura Humanitas, București, 2003.

¹³ Silvia Irina Zimmermann, *Carmen Sylva. Regina Poetă. Literatură în serviciul coroanei*, cu o prefață de Alțea Sa Regală Principele Radu al României, traducere din limba germană de Monica Livia Grigore, ilustrații din Arhiva Princiară de Wied și din colecția particulară a autoarei, Editura Allfa, București, 2013.

dedicated by Paul Lindenberg to the Romanian sovereign, *Regele Carol I al României*¹⁴. Ion Bulei's work, *A Hohenzollern in Romania, Un Hohenzollern în România: Carol I*¹⁵. The author analyzes, in a chapter of the aforementioned work, the visit of Tsar Nicholas II to Constanța.

The most important sources without which our approach would not have been possible are the documents from the Central National Historical Archives, from the "Casa Regală-Oficiale" fund. It should be noted that the documents in this fund are divided into several categories, depending on their nature. Therefore, we have Cabinet documents (with two groups of issues: internal and external), documents regarding the Private Secretariat, the Marshal's Office, the Palace Prefecture, the Military House and the Administration. For our research, the documents from the Marshal's office are of greater interest. It includes information regarding the visits of foreign princes and monarchs to the court of Romania, the organization of various events that took place at the court such as: receptions, balls, evenings and hunts. Equally important are the information regarding the court staff, which can also be found in this category. The "Casa Regală. Oficiale" fund is indispensable for the analysis of the ceremonies that took place at the princely and later royal court. This is a very well organized and consistent fund, containing documents about the economic, political, social and cultural life of the period of Carol I. As types of documents we list: diplomatic reports, letters, information notes, requests and lists of audiences, correspondence related to official visits, decrees of appointment to office, accounting documents.

One of the files from the "Casa Regală. Oficiale" fund, file no. 18/1896, contains information about the visit of the Emperor of Austria-Hungary to Romania. It shows the program of Franz Joseph's reception and the composition of the emperor's suite. It also presents, in detail, the ceremonial that was to be observed on the occasion of the three days spent by the emperor and his suite in Bucharest and Sinaia. We also have files related to the events that were organized at the court of Carol and Elizabeth. File no. 23 from the same fund contains the list of persons invited to the royal hunts, while file no. 36/1909 contains the addresses, lists of names, residences and marital status of the higher officials of the ministries in order to draw up the invitations to the palace ball. File no. 25/1908 gives us information about the ball that took place on January 15/28 at the United States Legation, which was also attended by the heiress couple of Romania.

---

¹⁴ Paul Lindenberg, *Regele Carol al României*, traducere din germană de Ion Nastasia, Editura Humanitas, București, 2010.

¹⁵ Ion Bulei, *Un Hohenzollern în România: Carol I*, Editura Meteor Press, București, 2018, p. 159-173.

In addition to the official archive funds, we also find information on court life in the "Regele Carol I-Personale" fund. It includes the correspondence of the Romanian sovereign with members of the House of Hohenzollern, with Queen Victoria, with King Edward VII, with George V, with Leopold II, King of Belgium, with members of the Habsburg family, with Alexander Battenberg, the prince of Bulgaria, with Ferdinand I of Bulgaria, etc. At the same time, we find letters by which European monarchs notify certain events such as: ascensions to the throne, births, engagements, marriages, deaths and mourning. Also contains congratulatory letters exchanged between sovereigns on birthdays or various anniversaries. The most important for our topic are the letters through which foreign sovereigns announced their intention to visit Romania and the letters that followed their visit to the princely and then royal court. In this regard, on May 30, 1896, Emperor Franz Joseph sent a letter to Carol I inviting him "so that by his presence he may increase the joy" of the inauguration of the waterway at the Porțile de Fier¹⁶. For his part, on 2/14 June 1896, the king sent a letter through which he accepted the invitation of the Austro-Hungarian sovereign¹⁷.

Of great importance for our research was also the personal fund "Regina Elisabeta". It includes a significant number of letters exchanged between Elisabeta and the court staff, we have in mind: the private secretary of the queen, Robert Scheffer, the members of the Văcărescu family, the maid of honor Zoe Miculescu and others. In addition to these, this fund contains Carmen Sylva's correspondence with Zoe, Elena Văcărescu's sister, from the period when the queen was in "exile" in Venice, these letters being revealing for the research of the "Văcărescu Affair". Another useful fund in our approach is the diary of Lieutenant Alexandru Socec, attached to Prince Ferdinand when he settled in Romania. Also, our research would not have been possible without the documents from the "Saint Georges" fund, within the National Library of Romania - Special Collections, which includes several personal archives. In this regard, we have in mind the archival documents obtained from George Filipescu and from the members of the Davila family.

In addition to these, an equally important source is the unpublished correspondence of foreign diplomats accredited in the capital of Romania during the 48-year reign of King Carol I. The reports of foreign diplomats help us to discern the political significance of the visits that took place at the court of Carol I. Also, incidents that took place during the visits, where appropriate, are better reported in the reports of foreign diplomats, who have every interest in

---

¹⁶ ANIC, Fond Casa Regală, Regele Carol I, Personale, dosar nr. 85/1896, f.1.

¹⁷ Idem, dosar nr. 133/1896, f.1.

transmitting even the smallest details to the governments they represented in Romania. In the reports of foreign diplomats accredited in Romania, we found important information about the "Văcărescu Affair", the biggest scandal at the court of King Carol I and Queen Elizabeth. From the reports of foreign diplomats, we learned aspects regarding the situation at court, the state of health of Queen Elizabeth, and then, the reports bring up the engagement of Prince Ferdinand with Maria of Edinburgh and their settlement in Romania.

In addition to archival funds, period newspapers and magazines help us to reconstruct episodes related to the visits of foreign monarchs and princes to Romania, but they are also absolutely necessary for the way in which the special events that took place at court are reflected in their pages, marriages, receptions, funerals. Also, of real use are the memorial writings of the members of the royal family, but also of the personalities who had more or less contact with them. An intensively exploited source is the three volumes of *Jurnalul regelui Carol*¹⁸, in addition to which comes the private correspondence of the sovereign¹⁹, but also of Prince Ferdinand²⁰ and the memoirs of Princess Maria²¹.

The conduct of festive events, secular or ecclesiastical, in which the royal family took part was regulated by a protocol established after 1875, with the preparation by the court marshal, Theodor Văcărescu, of a work that included the ceremonial of the various ceremonies, receptions and solemnities that took place at the princely court²². After the recognition of independence and the proclamation of the kingdom, the work was completed, and in 1882 it appeared in the form of the *Royal Court Ceremonial*. The marshal explains from the introduction of the work that for Romania the ceremonial is not a new element, because "The monarchs right from their foundation, the Principalities of Moldavia and Wallachia, had fixed rules and customs for public solemnities, for secular and church celebrations in which The Lord with the Court, with the soldiers, with the dignitaries of the State"²³.

---

¹⁸ *Jurnal. Carol I al României*, volumul I, 1881-1887, stabilirea textului, traducere din limba germană, cuvânt introductiv și note de Vasile Docea, Editura Polirom, Iași, 2007; *Jurnal. Carol I al României*, volumul II, 1888-1892, stabilirea textului, traducere din limba germană, cuvânt introductiv și note de Vasile Docea, Iași, Editura Polirom, 2014; *Jurnal. Carol I al României, volumul III*, 1893-1897, stabilirea textului, traducere din limba germană, studiu introductiv și note de Vasile Docea, Editura Polirom, Iași, 2020.

¹⁹ Sorin Cristescu, *Carol I corespondența personală (1878-1912)*, Editura Tritonic, București, 2005; *Scrisorile regelui Carol I din arhiva de la Sigmaringen (1878-1905)*, studiul introductiv, stabilirea textului, traducerea, adaptarea și notele de Sorin Cristescu, Editura Paideia, București, 2010.

²⁰ *Scrisorile regelui Ferdinand al României*, volumul I, stabilirea textului, note și studiu introductiv de Sorin Cristescu, prefață de Sorin Liviu Damean, Editura Cetatea de Scaun, Târgoviște, 2015.

²¹ Maria, Regina României, *Povestea vieții mele*, volumul I, ediție îngrijită și note de Ioana Cracă, Editura Eminescu, București, 1991.

²² Theodor Văcărescu, *Ceremonialulu Curței Domnesci a României*, Typographia Curții, București, 1876

²³ Idem, *Ceremonialulu Curței Regale a României*, Tipografia Curței Regale, București, 1882, p. 5.

The present work is structured in four chapters. In the first chapter, I primarily analyzed the steps taken by the young prince, and especially by his father, Prince Karl Anton, to find a wife for his son. The marriage of the young prince was seen as an indispensable step for the consolidation of the foreign dynasty in the country. That is why, after several failed matrimonial projects, Carol I turned to Princess Elisabeta de Wied, whom he married on November 15, 1869. The two had only one child, Princess Maria, who died at only three and a half years old, after contracting scarlet fever. As they had no direct heir, Carol I's grandson, Prince Ferdinand, became heir presumptive to the throne of Romania. In our paper we will follow the relationship between Prince Ferdinand and King Carol, but we will focus more on the incident in which the crown prince was the main protagonist, namely the "Văcărescu Affair". Also in this chapter, we will consider the steps taken by Carol I to find a wife for his grandson. The second chapter of our work is *The structure and organization of the court during the reign of King Carol I*. In the second part of the 19th century and in the years preceding the outbreak of the First World War, the courts of the monarchs no longer numbered hundreds of courtiers, but reduced their size and came to include only the persons in the service of the monarch; the courts were no longer a center of power and influence. If the imperial court of Tsar Nicholas II consisted of 16,500 people, including 287 chamberlains, 309 high-ranking courtiers, 103 masters of ceremonies, 40 grand chamberlains and 22 clerics²⁴, the court of Carol I and Elizabeth it included only a few dozen people, grouped in the Civil House, the Military House and the House of Queen Elisabeta. In our work, we drew the physical and moral portraits of the most important people who worked at the Romanian court during the reign of Carol I, and at the same time, we highlighted the relationships that existed between the members of the royal family and the court service personnel. Although the court of Carol I and Elizabeth was much smaller compared to the courts present in other monarchical states, this does not mean that the Romanian sovereign did not place great value on the observance of etiquette and protocol. Moreover, in the second part of the 19th century and the beginning of the 20th century, everything that happened at the royal courts in Europe was well established by means of protocol. However, there were also cases in which persons with duties at the court went beyond the etiquette that had to be respected and got involved in relationships inappropriate to their status, thus affecting the image of the Royal House of Romania. We will try to observe what attitude Carol I adopted in situations where the honor of the royal court was in danger.

---

²⁴ Miranda Carter, *Cei trei împărați. Trei veri, trei imperii și drumul către Primul Război Mondial*, traducere de Mihaela Negrilă, Editura Polirom, Iași, 2015, p. 151.

In chapter three, *Visits of foreign princes and monarchs to the royal court*, we will try to observe the manner in which King Carol and Queen Elizabeth chose to receive the most important imperial guests, we consider in this regard the visit of Emperor Franz Joseph (September 1896) and the visit of the Russian imperial family to Constanta (June 14, 1914). We think it is interesting to note whether there were differences in organization or cordiality regarding these visits, or whether King Carol received his guests in the same manner, regardless of their importance. The visits of foreign princes and monarchs, even private ones, had a special significance in maintaining cordial relations between Romania and the other states of Europe. The small events occasioned by the stay in Romania of foreign princes and monarchs are rarely trivial, because they illustrate, in a simplified manner, the relations between the state receiving the visit and the country represented by the prince or monarch at the Romanian court.

In chapter four, we will address the receptions given to foreign representatives, from the audiences where they presented their credentials to the farewell audience, which was given to foreign diplomats when they left the post in the capital of Romania. In this chapter we will deal with the ceremonial that had to be observed at the balls organized at the court. We will also try to consider the moments when the ceremonial was not respected. From the very beginning, it must be borne in mind that the balls organized at the palace meant not only pomp and entertainment, but also a means by which the royal family came into contact with the elites of society. These had the character of official celebrations, Carol I considering them more of a duty than a pleasure.

Therefore, starting from this structure of the present work, we will try to reconstruct the atmosphere of the princely and later royal court of Romania, to highlight the changes that occurred within this structure with the marriage of Prince Carol I with Princess Elisabeta de Wied, but also the inherent transformations that took place at court after the establishment of Prince Ferdinand in Romania. Even if we will not put much emphasis on this matter, we also want to follow the way in which King Carol I intervened in the organization of life at the court of the young princely couple. At the same time, we set out to analyze the transformations the court went through during the consolidation of the state, because during the reign of Carol I, Romania became an independent state, and in 1881 it was raised to the rank of a kingdom. Thus, it acquired another status on the stage of international politics, diplomatic agencies were raised to the rank of legation, the court of Carol I and Elizabeth was visited by numerous foreign princes and monarchs, and diplomatic and worldly events took on a considerable scale.

Bibliography

A. Primary sources

A. Archival documents

National Central Historical Archives

- Colecția Microfilme Anglia, Rolele 137, 168, 169, 184, 185, 251.
- Colecția Microfilme Belgia, Rolele 5,7, 9.
- Colecția Microfilme Franța, Rolele 25, 49, 52.
- Fond Bengescu, dosar 2/1906.
- Fond Casa Regală, Oficiale, dosarele 50/1881, 56/1881, 25/1882, 65/1881, 10-1896, 18-1896, 19/1896, 20/1904, 20/1907, 29/1908, 56, 36/1909.
- Fond Davila, dosar 8.
- Fond Filipescu, dosarele 6, 47, 74.
- Fond Regele Carol I, dosar VD 169/1884, VD 133 / 1896
- Fond Regina Elisabeta, Personale, dosar V/70, V/85.
- Fond Socec, dosarele IV, V, VI, VII.

Arhivele Naționale ale României – Iași

- Fond George Juvara

The Romanian Academy Library

- Fond Saint-George, dosarele 139, 157, 2456.

B. Edited sources

1. Documentes:

- Damean Sorin Liviu, *Diplomați englezi în România, 1881-1914*, vol. II, Editura Universitaria, Craiova, 2009.
- *Documente diplomatice române*, seria I, volumul 12, 1884-1885, Rudolf Dinu coord., Alin Ciupală, Antal Lukács, editori asociați Anca-Grațîela Moga, Nicolae Nicolescu, introducere de Rudolf Dinu, Editura Conphys, Râmnicu Vâlcea, 2010.
- *Documents diplomatique français (1871-1914)*, 1re série (1871-1900), tome VII (1er janvier 1888-19 mars 1890), Imprimerie Nationale, Paris, 1938.
- *Documents diplomatique français (1871-1914)*, 1re série (1871-1900), tome XII (8 mai 1895-14 octobre 1896), Imprimerie Nationale, Paris, 1951.
- *Documents diplomatique français (1871-1914)*, 2e série (1901-1911), tome XII (9 février 1909-26 octobre 1910), Imprimerie Nationale, Paris, 1954.
- *Les traités politiques secrets de l'Autriche-Hongrie 1879-1914*, d'après les documents des archives d'État de Vienne, publié et commentés par Alfred Francais Pribram, traduit par Camille Jordan, tome I, *Le secret de la Triple-Alliance*, édition française revue et augmentée par l'auteur, Ancienne Librairie Schleicher, Éditeur Alfred Costes, Paris, 1923.
- *Rapoarte diplomatice ruse din România (1888-1898)*, editori Flavius Solomon, Adrian-Bogdan Ceobanu, Andrei Cușco, Grigorii Șkundin, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2014.

- *Regele Carol I în rapoarte diplomatice austro-ungare 1877-1914*, vol. I (1877-1896), studiu introductiv, traducerea, adaptarea și notele de Sorin Cristescu, Editura Paideia, București, 2013.
- *Regele Carol I în rapoarte diplomatice austro-ungare 1877-1914*, vol. II (1896-1908), studiu introductiv, traducerea, adaptarea și notele de Sorin Cristescu, Editura Paideia, București, 2013.
- *Regele Carol rapoartele diplomatice austro-ungare (1877-1914)*, vol. III (1908-1913), studiu introductiv, traducerea, adaptarea și notele Sorin Cristescu, Editura Paideia, București, 2013.
- *35 de ani de relații italo-române, 1879-1914. Documente Diplomatice Italiene*, editate de Rudolf Dinu, Ion Bulei, Editura Univers Enciclopedic, București, 2001.

2. Diaries, memoirs, memories, correspondence, speeches:

- Alecsandri Vasile, *Scrisori, I, Către T. Maiorescu, I. Negruzzi, Al. Papadopol-Callimach și Paulina Alecsandri*, publicație îngrijită de Il. Chendi și E. Carcalechi, Editura Librăriei Socec, București, 1904.
- *Alexandru Em. Lahovary. Amintiri diplomatice, Constantinopol(1902-1906). Viena(1906-1908)*, ediție îngrijită de Adrian Stănescu și Laurențiu Vlad, studiu introductiv, selecția documentelor, note, comentarii și indice de Laurențiu Vlad, Institutul European, Iași, 2009.
- *Amintiri despre regele Carol I*, editate după volumele de memorii consemnate de Mite Kremnitz și cu o introducere de Sidney Whitman, traducere din limba engleză de Mihai-Dan Pavelescu, Editura Meteor Publishing, București, 2014.
- Bacalbașa Constantin, *Bucureștii de altădată*, vol. I (1871-1884), Editura ziarului „Universul”, București, 1927.
- Idem, *Bucureștii de altădată*, vol. II (1885-1901), Editura ziarului „Universul”, București, 1928.
- Idem, *Bucureștii de altădată*, vol. III (1901-1910), Ediția a II-a, Editura ziarului „Universul”, București, 1936.
- Idem, *Bucureștii de altădată*, vol. IV (1910-1914), ediția a II-a, Editura Ziarului „Universul”, București, 1936.

- Basset Louis, *Războiul unui slujitor devotat. Jurnalul inedit al secretarului particular al regelui Ferdinand I, 23 august 1916-3 mai 1921*, traducere din franceză, studiu introductiv și note de Alina Pavelescu, Editura Humanitas, București, 2019.
- Bălăceanu Iancu, *Memoriile unui pașoptist model. Amintiri politice și diplomatice 1848-1903*, traducere din franceză, introducere note și comentarii de Georgeta Filitti, Editura Humanitas, București, 2019.
- Bengescu George, *Din viața Majestății Sale Elisabeta – Regina României*, Editura Librăriei Socec, București, 1906.
- Bilciurescu Victor, *București și bucureșteni de ieri și de azi*, cu o postfață de Dan C. Mihăilescu, Editura Paideia, București, 2003.
- Brătianu Elisa, Brătianu Ion I.C., *Memorii involuntare*, texte stabilite, note și prezentare de Marian Ștefan, Editura Oscar Print, București, 1999.
- Buhman Eugeniu Arthur, *Patru decenii în serviciul Casei Regale a României. Memorii 1898-1940*, ediție îngrijită de Cristian Scarlat, Editura Sigma, București, 2006.
- Candiano-Popescu Alexandru, *Amintiri din viața-mi* vol. II, notă asupra ediției, adnotări, transcrierea și îngrijirea textului de Constantin Corbu, Editura Eminescu, București, 1999.
- Cantacuzino Sabina, *Din viața familiei Ion C. Brătianu 1821-1891*, ediția a III-a, revăzută, introducere, note, indice și ediție îngrijită de Elisabeta Simion, Editura Humanitas, București, 2013.
- Carmen Sylva (Elisabeta a României) & Pierre Loti, *În jurul „Exilatei” la Sinaia, București, Veneția*, texte reunite și prezentate de Alain Quella-Villéger, prefață de Gabriel Badea-Păun, traducere de Silvia Cofescu, Editura Vremea, București, 2016.
- Cămărășescu Zoe, *Amintiri*, volum editat de Ioana Călina Marcu, Editura Vitruviu, București, 2003.
- Christomanos Constantin, *Elisabeth de Bavière, impératrice d'Autriche. Pages de journal. Impressions, conversations, souvenirs*, traduction de Gabriel Syveton, préface Maurice Barrès, Société du Mercure de France, Paris, 1900.
- Claretie Léo, *Itinerarii românești*, traducere de Irinel Antoniu, Institutul European, Iași, 2014.
- Claymoor, *La vie à Bucarest 1882-1883*, Bucarest, Imprimeurs-Editeurs Thiel&Weiss, 1883.
- Costescu George, *Bucureștii Vechiului Regat*, Editura ziarului „Universul”, București, 1944.

- Cristescu Sorin, *Carol I corespondența personală (1878-1912)*, Editura Tritonic, București, 2005.
- „*Cu iubire tandră, Elisabeta*”. „*Mereu al tău credincios, Carol*”. *Corespondența perechii regale*, volumul I, 1869-1888, ediție critică și comentată, note și traducere din germană de Silvia Irina Zimmermann și Romanița Constantinescu, transcrierea după manuscrisul în limba germană, stabilirea textului, studiu introductiv și indice de Silvia Irina Zimmermann, Editura Humanitas, București, 2020.
- „*Cu iubire tandră, Elisabeta*” „*Mereu al tău credincios, Carol*”. *Corespondența perechii regale*, volumul II, 1889 – 1913, ediție critică și comentată, note și traducere din germană de Silvia Irina Zimmermann și Romanița Constantinescu, transcrierea după manuscrisul în limba germană, stabilirea textului, studiu introductiv și indice de Silvia Irina Zimmermann, Editura Humanitas, București, 2021.
- *Cuvântările regelui Carol I*, ediție îngrijită de Constantin C. Giurescu, vol. I 1866-1886, Fundația pentru literatură și artă „Regele Carol II”, București, 1939.
- *Cuvântările regelui Carol I*, ediție îngrijită de Constantin C. Giurescu, vol. II 1887-1914, Fundația pentru literatură și artă „Regele Carol II”, București, 1939.
- Damé Frédéric, *Bucureștiul în 1906*, ediție îngrijită și prefăcută de Adrian Majuru, traducere de Lucian Pricop și Sînziana Baranga, Editura Paralela 45, Pitești, 2007.
- *Din amintirile Elencuței Văcărescu*, traduse de Măriuca Vulcănescu și Ioana Fălcoianu în versiunea românească, Editura Paideia, București, 2000.
- *Din corespondența familiei Ion C. Brătianu 1884-1886*, vol. II, Imprimeriile „Independența”, 1934.
- *Din corespondența familiei Ion C. Brătianu 1887-1888 (ian.-iunie)*, vol. III, Imprimeriile „Independența”, 1934.
- Georgescu-Tistu N., *Correspondence d'un secrétaire princier en Roumanie. Émile Picot (1866-1868)*, extrait des Mélanges de l'École Roumaine en France, v. 1926, Paris, Librairie J. Gamber, 1926.
- Hesapciev Hristofor, *Amintirile unui diplomat bulgar în România: 1905 –1910*, traducere din bulgară, note și postfață de Daniel Cain, prefăcută de Elena Stotelova, Editura Fundației PRO, București, 2003.
- Iorga Nicolae, *Orizonturile mele. O viață de om așa cum a fost*, vol.II *Lupta*, Editura N. Stroilă, București, 1934.
- Idem, *Comment la Roumanie s'est détachée de la Triplice, Bucarest*, 1933.

- *Jurnal. Carol I al României*, volumul I, 1881-1887, stabilirea textului, traducere din limba germană, cuvânt introductiv și note de Vasile Docea, Editura Polirom, Iași, 2007.
- *Jurnal. Carol I al României*, volumul II, 1888-1892, stabilirea textului, traducere din limba germană, cuvânt introductiv și note de Vasile Docea, Iași, Editura Polirom, 2014.
- *Jurnal. Carol I al României*, volumul III, 1893-1897, stabilirea textului, traducere din limba germană, studiu introductiv și note de Vasile Docea, Editura Polirom, Iași, 2020.
- Kirileanu G. T., *Martor la istoria României (1872-1960). Jurnal și epistolar*, volumul I: 1872-1914, ediție îngrijită, cuvânt înainte, note și indice de Constantin Bostan, Editura Rao, București, 2003.
- *Kraus Hans, Bachelin Léopold, Bucarest et la Roumanie*, Socec, Bucarest, 1902.
- Kremnitz Mite, *Regele Carol al României. Povestea unei vieți*, Traducere din limba germană și note de Roland Schenn, Prefață de Sorin Liviu Damean, Editura Corint, București, 2014.
- Kretzulescu-Lahovary Anna, *Nebiruita flacăra a vieții. Amintiri 1867-1952*, ediție îngrijită, traducere din franceză și studiu introductiv de Alina Pavelescu, cu cuvânt de încheiere de Șerban Sturdza, Editura Humanitas, București, 2018.
- Lahovary Alexandru Em., *Amintiri diplomatice, Constantinopol (1902-1906). Viena(1906-1908)*, ediție îngrijită de Adrian Stănescu și Laurențiu Vlad, studiu introductiv, selecția documentelor, note, comentarii și indice de Laurențiu Vlad, Institutul European, Iași, 2009.
- Lindenberg Paul, *Regele Carol I al României*, traducere din germană de Ion Nastasia, Editura Humanitas, București, 2003.
- Maiorescu Titu, *Însemnări zilnice*, vol. II (1881-1886), publicate cu o introducere, note, facsimile și portrete de I. Rădulescu-Pogoneanu, Editura Librăriei Socec, București, 1939.
- Idem, *Însemnări zilnice*, vol. III (1887-1891) publicate cu o introducere, note, facsimile și portrete de I. Rădulescu-Pogoneanu, Editura Librăriei Socec, București, 1939.
- Idem, *Istoria politică a României sub domnia lui Carol I*, ediție, postfață și indice de Stelian Neagoie, Editura Humanitas, București, 1994.
- Idem, *România, Războaiele Balcanice și Cadrilaterul*, volum editat de Stelian Neagoie, Editura Machiavelli, București, 1995.
- Marghiloman Alexandru, *Note politice*, vol. I (1897- 1915), Editura Institutului de Arte Grafice „Eminescu”, București, 1927.
- Maria, Regina României, *Povestea vieții mele*, volumul I, Editura Rao, București, 2013

- Eadem, *Povestea vieții mele*, volumul II, ediția a III-a, ediție îngrijită și note de Ioana Cracă, Editura Eminescu, Iași, 1991.
- Eadem, *Povestea vieții mele*, volumul III, Editura Rao, București, 2013.
- Eadem, *Jurnal de război 1916-1917. Precedat de însemnări din 1910-1916*, traducere din engleză de Anca Bărbulescu, ediție îngrijită și prefațată de Lucian Boia, Editura Humanitas, București, 2014.
- Netzhammer Raymund, *Episcop în România într-o epocă a conflictelor naționale și religioase*, vol. I, ediție realizată de Nikolaus Netzhammer în colaborare cu Krista Zach, Editura Academiei Române București, 2005.
- Parkinson Maude Rea, *Douăzeci de ani în România 1889-1911, cuvânt înainte și note* de Constantin Ardeleanu, traducere din engleză de Constantin Ardeleanu și Oana Cecilia Gheorghiu, Editura Humanitas, București, 2014.
- Picot Émile, secretarul principelui Carol, *Correspondența de la București 1866-1867*, ediție critică de Cécile Folschweiller, traducere din franceză de Lia Decei, Editura Humanitas, București, 2022.
- Prince von Bülow, *Memoirs*, vol. IV, *Early Years and Diplomatic Service, 1848-1897*, London & New York, 1932.
- Procopiu Irina, *Pagini de jurnal (1891 – 1950)*, traducere din limba franceză, introducere, note și comentarii de Georgeta Filitti, Editura Polirom, Iași, 2016.
- *Regina Elisabeta văzută de Nicolae Iorga*, ediție îngrijită de Sandra-Maria Ardeleanu, Mihai Ardeleanu și Alexandrina Ioniță, traduceri parțiale din limba franceză de Mihai Ardeleanu, indice de persoane de Alexandrina Ioniță, Casa Editorială Demiurg, Iași, 2018.
- Rosetti-Solescu Gheorghe, *Correspondență diplomatică personală și oficială (1895-1911)*. Petersburg, editori Rudolf Dinu, Adrian Bogdan Ceobanu, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2016.
- Schebeko N., *Souvenirs. Essai historique sur les origines de la guerre de 1914*, préface de Jules Cambon, Bibliothèque Diplomatique, Paris, 1936.
- Scheffer Robert, *Orient Regal. Cinci ani la Curtea României*, traducere de Rodica Pânzaru, Editura Saeculum, București, 1997.
- Schuyler Eugene, *Selected essays with a memoir by Evelyn Schuyler Schaeffer*, New York, 1901.
- *Scrisorile regelui Carol I din arhiva de la Sigmaringen (1878-1905)*, studiul introductiv, stabilirea textului, traducerea, adaptarea și notele de Sorin Cristescu, Editura Paideia, București, 2010.

- *Scrisorile regelui Ferdinand al României*, volumul I, stabilirea textului, note și studiu introductiv de Sorin Cristescu, prefață de Sorin Liviu Damean, Editura Cetatea de Scaun, Târgoviște, 2015.
- *Societatea românească la 1877. Memorii ale unor luptători*, antologie, studiu introductiv, note și comentarii de Valeriu Râpeanu, Editura Militară, București, 1977.
- *Tată iubit și cel mai credincios prieten. Corespondența Regelui Carol cu tatăl său, Principele Karl Anton de Hohenzollern-Sigmaringen (1866-1881)*, ediție îngrijită și ilustrații de Silvia Irina Zimmermann, Editura Corint, București, 2023.
- Theodorian-Carada M., *Efimeridele. Însemnări și amintiri*, vol. I, Tipografia Capitalei, București, 1930.
- Tzigara-Samurcaș Alexandru, *Memorii, I (1872-1910)*, ediție critică de Ioan Șerb și Florica Șerb, prefață de Dan Grigorescu, Editura „Grai și suflet - Cultura națională”, București, 1991.
- Vaida Voevod Alexandru, *Memorii*, vol.I, prefață, ediție îngrijită, note și comentarii de Alexandru Șerban, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1994.
- Văcărescu Elena, *Regi și regine pe care i-am cunoscut*, traducere de Ileana Carmen Moldovan, Editura Compania, București, 2004.
- Văcărescu Theodor, *Ceremonialulu Curței Regale a României*, Tipografia Curței Regale, Bucuresci, 1882.

3. Press:

- „Adevărul”, 1891, 1896, 1909, 1912, 1913, 1914.
- „Conservatorul”, 1912, 1914.
- „Dimineața”, 1909, 1914.
- „Epoca”, 1888, 1896, 1897.
- „Foaia Poporului”, 1914.
- „Le Figaro”, 1912.
- „Le Temps”, 1889, 1893, 1909.

- „Lupta”, 1887, 1891.
- „Monitorul Oficial al României”, 1869, 1884, 1887, 1888, 1896, 1909.
- „România Liberă”, 1887.
- „Românulu”, 1883, 1884, 1891.
- „Telegraful”, 1884, 1887.
- „Timpul”, 1896.
- „Voința Națională”, 1884, 1887, 1888, 1889, 1891, 1892, 1896, 1906, 1909.

B. Working tools

- *Anuarul Bucurescilor pe 1886-1887*, Tipografia Carol Göbl, București, 1887; *Anuarul Bucurescilor pe anul 1892-1893*, ediția X, Lito-Tipografia Carol Göbl, Bucuresci, 1892; *Anuarul Bucureștilor pe anul 1894*, ediția XI, Lito-Tipografia Carol Göbl, București, 1894; *Anuarul Bucurescilor pe anul 1895*, ediția XII, Lito-Tipografia Carol Göbl, București, 1895; *Anuarul Bucurescilor pe anul 1906*, ediția XVI, Lito-Tipografia Carol Göbl, București, 1906.
- *Carte de adrese a Bucureștilor*, ediția a II-a, revăzută, corectată și mult adăugată, Editura Tipografiei „Românul”, București, 1883.
- Ceobanu Adrian-Bogdan, „*Portrete*” *din interior. Corpul diplomatic de la București în însemnările plenipotențiarului francez, Gustave de Coutouly*, în *Diplomați, societate și mondenități. Sfârșit de „Belle Époque” în lumea românească*, Claudiu-Lucian Topor, Alexandru Istrate, Daniel Cain (editori), Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2015, p. 321-334.
- *Famiile boierești din Moldova și Țara Românească. Enciclopedie istorică, genealogică și biografică*, Vol. V, Ceaur-Cuza, coordonator și coautor Mihai Dim. Sturza, Editura Corint, București, 2018.
- Lecca Octav George, *Famiile boierești române, istorie și genealogie*, ediție îngrijită de Alexandru Condeescu, Editura Libra, București, 2000.
- Mamina Ion, Bulei Ioan, *Guverne și guvernanți 1866-1916*, Editura Silex, București, 1994.

- Ministerul de Resbel, *Anuarul Oficial al Armatei Române pe anul 1885*, Tipografia Statului, București, 1885; Ministerul de Resboiu, *Anuarul Oficial al Armatei Române pe anul 1889*, Tipografia Modernă Grigorie Luis, București, 1889; Ministerul de Resboiu, *Anuarul Oficial al Armatei Române pe anul 1892-1893, cuprinzând toate mutările făcute până la 1 iunie inclusiv 1892*, Imprimeria Statului, București, 1892; Ministerul de Resboiu, *Anuarul Oficial al Armatei Române pe anul 1894, cuprinzând toate mutațiile făcute până la 1 iulie inclusiv 1894*, Imprimeria Statului, București, 1894; Ministerul de Răsboiu, *Anuarul Armatei Române pe anul 1905, cuprinzând toate mutațiile făcute până la 16 decembrie 1904 inclusiv*, Lito-Tipografia L. Motzătzeanu, București, 1905; Ministerul de Răsboiu, *Anuarul Armatei pe anul 1906*, Lito-Tipografia L. Motzătzeanu, București.

C. General works and studies

- *Artă și ceremonial la mesele regale*, coordonator Mircea Hortopan, Muzeul Național Peleş, 2014.
- Badea-Păun Gabriel, *Carmen Sylva - uimitoarea regină a României, 1843-1916*, traducere din franceză de Irina-Margareta Nistor, Editura Humanitas, București, 2003.
- Bran Tatiana Niculescu, *Regina Maria, ultima dorință*, Editura Humanitas, București, 2015.
- Brătescu Liviu, *I.C. Brătianu și politica externă a României 1866-1888*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2013.
- Brătianu Elisa, *Regele Carol și regina Elisabeta*, în „Magazin Istoric”, Vol. 26, Nr.8 (august 1992), p. 64-67.
- Bled Jean-Paul, *Franz Joseph*, traducere din limba franceză de Smaranda Bedrosian, Editura Trei, București, 2002.
- Bulei Ion, *Viața în vremea lui Carol I*, București, Editura Tritonic, 2004.
- Idem, *Un Hohenzollern în România: Carol I*, Editura Meteor Press, București, 2018.
- Idem, *Maria. O regină în război*, Editura Litera, București, 2019.
- Carter Miranda, *Cei trei împărați. Trei veri, trei imperii și drumul către Primul Război Mondial*, traducere de Mihaela Negrilă, Editura Polirom, Iași, 2015.

- Caso Ángeles, *Sissi. Biografia împărătesei Elisabeta de Austro-Ungaria*, traducere din limba spaniolă de Elena-Anca Coman, traducerea versurilor din limba germană de Roland Schenn, Editura Corint, 2014.
- Cazan Gheorghe Nicolae, Rădulescu-Zoner Șerban, *România și Tripla Alianță 1878-1914*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1979.
- Cazan Gheorghe, *Reprezentanțele diplomatice ale României*, vol.I (1859-1917), Editura Politică, București, 1967.
- Ceobanu Adrian-Bogdan, *Politică și diplomație la sfârșitul secolului XIX. Din istoria relațiilor româno-ruse (1878-1899)*, Editura „Universității Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2017.
- Idem, *Diplomați în Vechiul Regat. Familie, carieră și viață socială în timpul lui Carol I (1878-1914)*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2015.
- Ciupală Alin, *Bătălia lor. Femeile din Primul Război Mondial*, Editura Polirom, Iași, 2017.
- Cliveti Gheorghe, *România și „alianțele germane” 1879- 1914*, Editura Junimea, Iași, 2015.
- Cristescu Sorin, *Diplomație în vreme de război. Relații internaționale 1789-1914*, Editura Fundației „România Mare”, București, 2009.
- Idem, *Constantin Th. Dumba: un aromân vienez la Curtea regelui Carol I (1894-1895)*, în *Diplomați, societate și mondenități. Sfârșit de „Belle Époque” în lumea românească*, editori Claudiu-Lucian Topor, Alexandru Istrate, Daniel Cain, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2015, p. 161-199.
- Damean Sorin Liviu, *Carol I al României 1866-1881*, vol. I, Editura Paideia, București, 2000.
- Des Cars Jean, *Sissi, împărăteasa Austriei*, traducere de Ana-Maria Stan, postfață de Doru Dumitrescu, Editura Corint, București, 2013.
- Idem, *Sceptrul și sângele. Regi și regine în tumultul celor două Războaie Mondiale*, traducere din franceză de Irina Negrea, Editura Trei, București, 2016.
- Idem, *Rudolf de Habsburg și secretele de la Mayerling*, traducere din limba franceză de Diana Morărașu, prefață de Diana Mandache, Editura Corint, București, 2018.
- Dinu Rudolf, *Diplomația Vechiului Regat 1878-1914. Studii*, Editura Monitorul Oficial, București, 2014.

- Docea Vasile, *Jocuri de cărți și diplomație la Curtea regelui Carol I al României*, în *Diplomație, societate și mondenități. Sfârșit de „Belle Époque” în lumea românească*, editori Claudiu-Lucian Topor, Alexandru Istrate, Daniel Cain, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2015, p. 109-121.
- Dogaru Petru, *Casa regală, femeii fatale, masoneria și dictatorii secolului XX*, Editura Aldo Press, București, 2002.
- Hamann Brigitte, *Elisabeth. Împărăteasă fără voie*, traducere de Sanda Munteanu, Editura Vivaldi, București, 2006.
- Iftimi Sorin, *Ceremoniile Curții Domnești. La Crăciun, Anul Nou și Bobotează*, în *Spectacolul public între tradiție și modernitate. Sărbători, ceremonialuri, pelerinaje și suplicii*, coordonatori: Constanța Vintilă-Ghițulescu și Mária Pakucs Willcocksp, Institutul Cultural Român, București, 2007, p. 43-78.
- Ion Narcis Dorin, *Castele, palate și conace din România*, vol.I, Editura Fundației Culturale Române, București, 2002.
- Ionescu Adrian-Silvan, *Viața mondenă a societății bucureștene în timpul și după revoluția de la 1848*, în „Muzeul Național de Istorie a României”, tom. XI, București, 1999, 43-49.
- Ioniță Maria, *Despre o reședință princiară (regală) de vară între Câmpulung și Sinaia*, în „Muzeul Național de Istorie a României”, tom XIII, București, 2001, p. 117-126.
- Ioniță Maria-Magdalena, *Casa și familia Capșa în România modernă*, București, Editura Publimpres, 2000.
- Ioniță Nicolae, *Portrete ale oamenilor politici români de la sfârșitul secolului al XIX-lea în documente diplomatice germane*, în „Analele Universității Dunărea de Jos Galați”, seria 19, tom VII, 2008, p. 147-173.
- Iorga Filip-Lucian, *Un cântec de lebedă. Vlăstare boierești în Primul Război Mondial*, prefață de Ștefan S. Gorovei, Editura Corint, București, 2016.
- *Istoria militară a poporului român*, vol. IV, *Epoca revoluțiilor de eliberare națională și socială. De la revoluția populară din 1784 la cucerirea independenței depline, 1877-1878*, Nichita Adăniloiaiei et al., Editura Militară, București, 1987.
- Lungu Corneliu Mihail, *Relațiile româno-austro-ungare 1875-1900*, Editura Tipo Moldova, Iași, 2010.
- Maior Liviu, *Alexandru Vaida Voevod. Putere și defăimare*, Editura Rao, București, 2010.

- Maylunas Andrei, Mironenko Serghei, *Pasiune de o viață. Povestea ultimilor împărați ai Rusiei Nicolae și Alexandra (după documente originale)*, în românește de Elena Giurcă, vol. II, Editura Vivaldi, București, 2002.
- Massoff Iona, *Stradania a cinci generații. Monografia familiei Șaraga*, Biblioteca Evreească, București, 1941.
- Mclean Roderick R., *Royalty and diplomacy in Europe 1890-1914*, Cambridge University Press, New York, 2001.
- Mihaela Adriana Cristina, *Cheltuielile Casei Regale a României (1866-1914)*, în *Ipostaze ale modernizării în Vechiul Regat*, vol. III, editori Bulei Ion, Ciupală Alin, București, Editura Universității din București, 2006, p.129-147.
- Mondon Christine, *Rudolf de Habsburg. Mayerling sau sfârșitul unui imperiu*, traducere din franceză de Diana Moroșanu, prefață de Petre Otu, Editura Corint Books, București, 2015.
- Oprea Ion, *România și Imperiul Rus*, vol. I (1900-1924), Editura Albatros, București, 1998.
- Pakura Hannah, *Ultima romantică. Biografia reginei Maria*, traducere din engleză de Dina Litzica, Editura Curtea Veche, București, 2017.
- Pavel Teodor, *Mișcarea românilor pentru unitate națională și diplomația puterilor centrale*, vol. I (1878-1895), Editura Facla, Timișoara, 1979.
- Idem, *Mișcarea românilor pentru unitate națională și diplomația puterilor centrale*, vol. II (1894-1914), Editura Facla, Timișoara, 1982.
- Pippidi Andrei, *România regilor*, Editura Litera, București, 1994.
- Podlipny-Hehn Annemarie, *Carmen Sylva*, traducere din germană de Marlen Heckmann Negrescu, Editura Solness, Timișoara, 2001.
- Quinlan Paul D., *Regele playboy. Carol al II-lea*, traducere din engleză de Mona Antohi, Editura Humanitas, București, 2008.
- Rădulescu Mihai Sorin, *Elita românească 1866-1900*, Editura All, București, 1998.
- Topor Claudiu-Lucian, *Germania, România și Războaiele Balcanice (1912-1913)*, Editura „Universități Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2008.
- Vârsta Ioana, *Protocol și etichetă diplomatice*, Editura C.H.Beck, București, 2011.
- Vintilă Constanța, Calvi Giulia, Pakus-Willcocks Mária, Roman Nicoleta, Wasiucionek Michal, *Lux, modă și alte bagatele politicești în Europa de Sud-Est în secolele XVI-XIX*, Editura Humanitas, București, 2021.
- Wolbe Eugen, *Ferdinand I. Întemeietorul României Mari – O biografie*, traducere din germană de Maria și Ion Nastasia, Editura Humanitas, București, 2004.
- Zimmermann Silvia Irina, *Carmen Sylva. Regina Poetă. Literatură în serviciul coroanei*, cu o prefață de Alteța Sa Regală Principele Radu al României, traducere din

limba germană de Monica Livia Grigore, ilustrații din Arhiva Princiară de Wied și din colecția particulară a autoarei, Editura Allfa, București, 2013.

D. Special works and studies

- Ancuța Cătălin-Radu, *Arhiducele Franz Ferdinand și rolul său în relațiile româno-austro-ungare*, Fundația pentru Democrație și Educație Politică, București, 2002.
- *Artă și ceremonial la mesele regale*, coordonator Mircea Hortopan, Muzeul Național Peleş, 2014.
- Brătianu Elisa, *Regele Carol și regina Elisabeta*, în „Magazin Istoric”, Vol.26, Nr.8(august 1992), p.64-67.
- Ciubotaru Stefania, *Les relations entre le roi Charles I-er et la famille princière de Ferdinand et Marie*, în „Muzeul Național de Istorie a României”, tom XVIII, 2006, p.111-125.
- Crețu Daniel, Radu Racovițan, *Vizita țarului Nicolae al II-lea la Constanța (14 iunie 1914), reflectată în presa Puterilor Centrale*, în „Transilvania”, nr. 11- 12, 2017, p. 120-129.
- Dinu Ștefania, *Mese și meniuri regale. Eleganță, fast și bun-gust*, prefată de Liviu Damian, Editura Corint Books, București, 2019.
- Docea Vasile, *Proiectele matrimoniale ale principelui Carol I al României*, în „Arhiva Genealogică”, nr. 3-4, 1997, Editura Academiei Române, Iași, p. 271-295.
- Elias Norbert *Societatea de curte. Sociologia monarhiei și aristocrației de curte*, traducere din limba germană de Hans Neumann, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2011.
- Iacob Dan Dumitru, *Balurile înaltei societăți din Principatele Române la mijlocul secolului al XIX-lea*, în *Orașul din spațiul românesc între Orient și Occident. Tranziția de la medievalitate la modernitate*, editor Laurențiu Rădvan, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2007, p. 263-324.
- Ioniță Maria, *Secvențe dintr-o vizită oficială la Peleş a împăratului Franz Josef I*, în „Muzeul Național de Istorie a României”, tom XIV, București, 2002, p. 239-245.

- Ionescu Adrian-Silvan, *Balurile din secolul al XIX-lea*, București, Fundația culturală d'ale Bucureștilor, 1997.
- Idem, *Balurile costumate din secolul al XIX-lea și sursele lor de inspirație istorică*, în „București. Materiale de istorie și muzeografie”, tom XI, 1992, p. 227-236.
- Istrate Alexandru, *Etichetă și protocol la balurile Curții regelui Carol I*, în *Diplomați, societate și mondenități. Sfârșit de „Belle Époque” în lumea românească*, Claudiu-Lucian Topor, Alexandru Istrate, Daniel Cain (editori), Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2015, p. 65-79.
- Lukács Antal, *Raportul politic al arhiducelui Rudolf de Habsburg asupra călătoriei sale în Orientul european (Imperiul Otoman, Principatul Bulgariei, România și Serbia) din anul 1884*, în „Caiete diplomatice”, anul I, nr.1, 2013, p. 60-89.
- Mazilu Adriana Cristina, *Casa Regală a României (1866-1914). Organizare și structură administrativă*, Editura Istros, Brăila, 2014.
- Mitu Narcisa Maria, *Domeniile Coroanei Regale (1884-1948)*, Editura Aius, Craiova, 2011.
- Nițelea Mădălina, *Solemnității de primire la Curtea lui Carol I*, în „București. Materiale de istorie și muzeologie”, tom XX, 2006, p.246-254.
- Eadem, *Ceremonialul la curtea regelui Carol I de Hohenzollern 1886-1914*, Muzeul Național Cotroceni, București, 2009.
- Pintilie Dan, *Davila Perticari Elena -Din viața suveranilor la mănăstirea Sinaia în 1882*, în „Muzeul Județean Argeș - Argessis”, studii și comunicări, seria Istorie, tom X, Pitești, 2001, p. 301-306.
- Sclifos Eugen-Tudor, *Vizita familiei imperiale ruse la Constanța. 1/14 iunie 1914. Reacții și atitudini în presa românească și cea străină*, în „Revista de Istorie a Moldovei”, nr. 2, 2015, p. 115-122.
- Tomescu Dorina, Tomescu Alexandru-Nicolae, *Principi și monarhi străini în vizită la curtea regelui Carol I*, în „Acta Moldaviae Meridionalis”, XXII-XXIV, vol. I, 2001-2003, p. 302-307.
- Eadem, *Aspecte ale ceremonialului de la curtea Regelui Carol I*, în „Muzeul Național de Istorie a României”, tom XIII, București, 2001, p. 219-225.
- Topor Claudiu-Lucian, *Vizita țarului Nicolae al II-lea la Constanța (1914). Ecouri în presa europeană*, în „Anuarul Institutului de Istorie A. D. Xenopol”, tomul XLVI, 2009, p. 347-352.

- Vișan-Miu Tudor, *Mareșalii palatului. Demnitari ai Curții regilor României 1866-1947*, cuvânt însoțitor de Andrew Popper, prefață de Andrei Florin Sora, Editura Corint, București, 2022.
- Winkelhofer Martina, *The Everyday Life of the Emperor: Francis Joseph and his Imperial Court*, trad. Jeffrey McCabe, Haymon-Verlag, Innsbruck, 2012.
- Zaharia Daniela, *Viața cotidiană la castelul Peleș în vremea lui Carol I (1873-1914)*, în *Ipostaze ale modernizării în Vechiul Regat*, vol. III, editori Bulei Ion, Ciupală Alin, Editura Universității din București, 2006, p. 148-161.